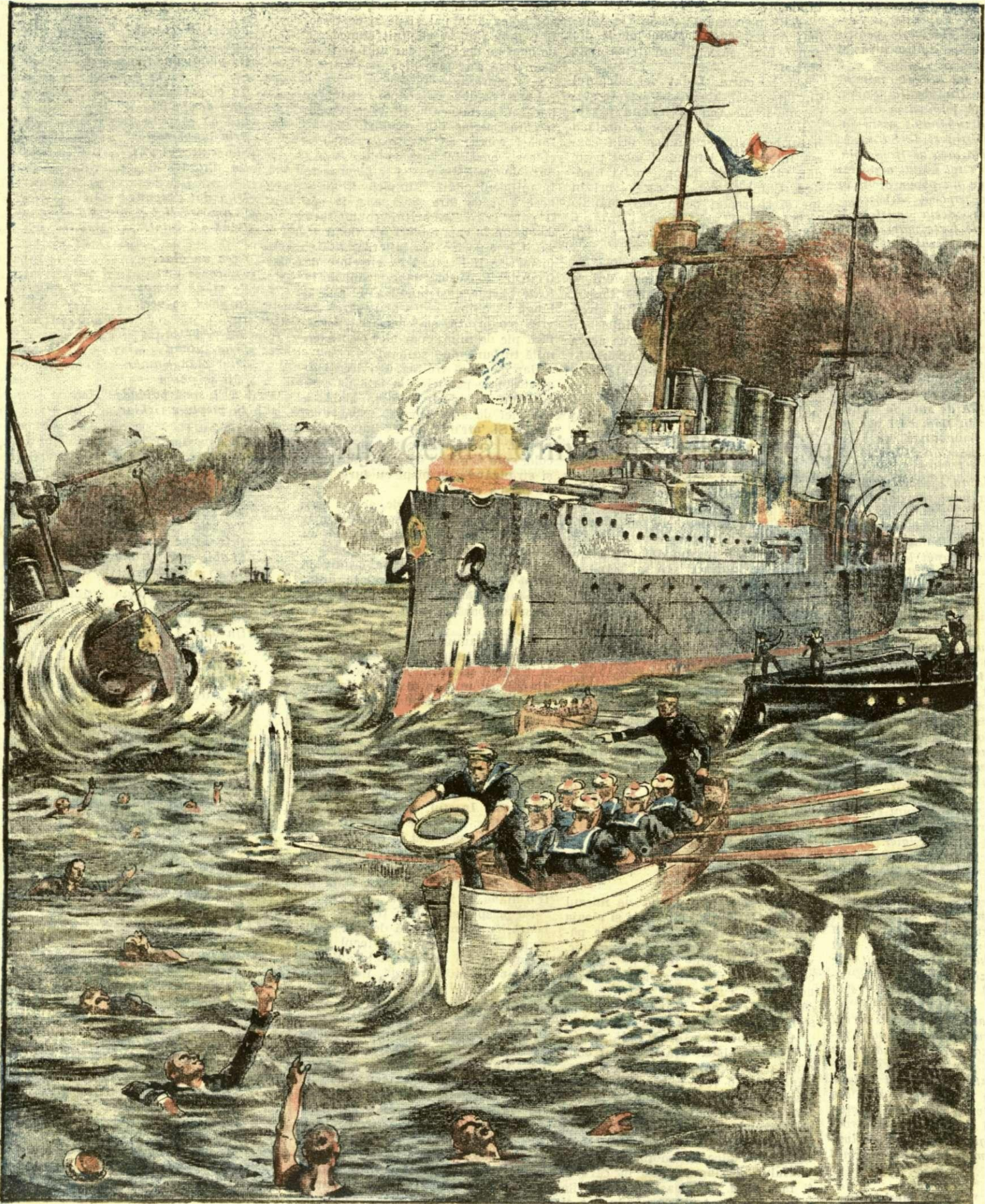

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
Lei 2,60 ANUAL
Abonamentele se 'ac
ruma' pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMAR
V. Mestugean, Al. Macedonski, Ionescu Quintus, A. Măndru, E. Maur,
A. Vinteș, V. Demetrius, Căpitan Drăghicescu, Otilia Ghibu etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 și 8
- BANI 20 -

Cuirasatul francez „Jules Ferry” scufundă un crucișetor austriac în marea Adriatică

Ecourile săptămânei Cucuveanu

de ANDREI VINTEȘ.

Războiul european e în toată lăpt. Telegramele sosite de pe câmpul de război, ori cât ar fi de contradictoare, totuși lasă să se întrevadă că Germanii au ocupat aproape întreaga Belgie și că ei, ca și austriacii sunt bătuți de ruși pe frontul orientat.

Războiul austro-sârb a intrat într-o fază mai puțin acută. Austriacii au anunțat chiar că vor lăsa în pace Serbia, căreia socotesc că i-au și dat cuvântul pe care îl cer pentru a-ntentatul de la Serajevu.

Cecace, însă, pare că a determinat pe austriaci să se mulțumească cu atât, e îndărăjirea disperată a Serbilor, care se bat cu orice preț pentru apărarea patriei lor contra invaziei austriace.

Astfel, sârbii au făcut minuni de vitejie în ofensiva de la Sabat, Leșnița și Leșnița, punând pe austriaci pe fugă și alungându-i peste hotare dincolo de Drin și de Sava.

Ortăd de mică țară ar fi Serbia, un război cu ea tot costă, mai ales când ai aface cu un popor oțelit în războaie cum e poporul sârbesc.

Și numai de accia austriacii, care au nevoie de forțe mari spre a rezista rușilor, au crezut mai nimerii să mai lase în pace pe sârbi.

Rușii din partea lor fac pregătiri extraordinare spre a înfrânge trufia germană.

Se vorbește de o armată uriașă de mai multe milioane care va invada în Austria și Germania. Aceasta, după spusele unor oameni competenți, va fi un fel de invazie barbară ca pe vremurile antice. Armata regulată rusă va fi însoțită de sute de mii de cazaci aduși de la Don, care vor reduce în ruină frumoasele orașe și sate germane, măcelărind pe locuitorii.

Iată dar unde au ajuns lucrurile. Sărbii în fața unui război de exterminare.

Omul, în mijlocul civilizației care este opera sa, tot sălbatice a rămas.

Acum, dintr'un capăt la celălalt al Europei domiește omul primitiv, brutal, setos de sânge, care, călcând în picioare, ca un nebun, propria operă de civilizație, distruge, arde, schingiește și ucide.

Războiul actual, ori care din beligeranți ar ieși victorios, va rămâne ca o rușine în istoria omenirii, pentru căi care au provocat-o.

Nu este permis ca pentru ambiția unora care arcau aerul de a se plieși pe tronul lor, să se arunce în joc milioane de oameni, să se nimicească comerț, industrie și orice progres și să se aducă jalea în sute de mii de familii.

Dar belgienii? Aceștia sunt cei mai nenorociți dintre toți. Poziția lor geografică a adus peirea Belgiei. Strănsă între două coloși, între două tempeste care amenințau de atâtea decenii, ea s'a răzuit, deodată inundată, distrusă, nimicită.

Atâtea minuni arhitectonice, atâtea instituții de cultură, atâtea nuanțe spornice îngrămădită an cu an, care făcuseră din Belgia una din țările cele mai civilizate din lume, s'au oprit în mersul lor înfloritor, s'au spulberat.

Și din toate aceste n'a rămas de cât un singur lucru: brăcura micului popor belgian, care, fără șovăire, a pus piept și s'a luptat vitejește contra aceluia care a vădit că e un monstru. Dacă Belgia a fost înfrântă nu-i din vina ei. Și bravura poporului belgian e cu atât mai mare și mai valoroasă cu cât belgienii au avut de luptat cu un dușman incomparabil mai puternic.

Mestugean

Vasile trage ușa în urma sa ușor, cu grijă, cătând să nu facă șgomot, ca să se deștepte bolnava din odă; apoi trecu în tindă. Aci, se rezemă de vatră și rămase mult timp așa, jucându-se cu pălăria din mână, dus pe gânduri. Mama Iliea își făcea de lucru așezând niște albituri în ladă și din când în când pe furis, ferindu-se să n'o vadă fiul său, își ștergea lacrimile furisate printre gene.

Târziu, Vasile se deștepta ca din vis. Își luă pălăria din coltul unde o pusese, și se îndreptă spre ușă, oftând.

— Eă plec, mamă, că la vie e numai Andrei singur. Măine oi da din nou o fugă, să văd cum îi mai este Mariei.

Eși în curte. Legat de salcâmul din fața casei, Murgu își aștepta stăpânul, nechezând și bătând nerăbdător din picior. Vasile îi desfăcu hăturile și-și trecu mâna prin coama lui bogată, bătându-l încet peste gât, în semn de mângâiere și încălăc.

Calul se roti de câteva ori în jur și se repezi pe poartă, luându-l ca vântul în sus, pe ulița satului, ridicând în urma lor nori cenușii de praf.

Când ajunse în deal, la marginea satului, Vasile opri o clipă calul pe loc. Îi venea să se întoarcă înapoi, acasă, să rămăie la căpătâiul nevestei sale bolnave. Ceva neînțeles, o presimțire îi spunea că în ziua aceea avea să se întâmple o nenorocire. Și fără de voe, gândul i se duce la soția lui. Se gândește că poate doctorul nu spusese drept mamei sale, că o mințise ca să-i facă curaj, spuindu-i că bolnava merge spre bine. Se gândește iarăși la cucuveaia aceea, pe care de trei nopți în șir o auzia cântând deasupra casei lui, umplându-i în-treg sufletul de beliniște. se gândește că poate pasărea e trimeasă ca să-i anunțe nenorocirea ce-i pândia casa, răpindu-i soția.

Stătea încă la cumpănă, dacă trebuie să se întoarcă sau nu, când a-runcându-și ochii în zare, pe celălalt deal, văzu coperișul de tablă al cramei de la vie. Și atunci își aduse aminte, că la vie e un singur păzitor, că strugurii au dat în copt, iar hoții erau năvăliți noaptea. Lovi calul, și o luă la vale.

Soarele scoborâse după murea dealului. Vântul suflă răcoros și, din vale, dela șipet, s'auză tălângile unei turme de oi, ce-i gata de drum spre stână. Iar de departe, vine ca adusă de vânt, o cântare a vreunui făcău cuprins de dor:

Vântule, cu blânde șoapte,
Mergi la mândra asta noapte,
Spune-i doru' ce mă arde,
Spune-i doru' ce mă arde...

E târziu de tot, trecut de miezul nopții. Afară, e un întuneric și ploaia curge repede și deasă de răpăe pământul. Vântul s'a poroit năprasnic, văjâind, și îndoaie până în pământ copacii de pe marginea viei, care trunesc să se rupă. Iar, din când în când, din celălalt capăt al viei, s'auză strigătul obișnuit al pândarului:

— Uu, mă, te văd, te văd!

Vasile s'a lăsat așa îmbrăcat cum era în pat, cu gând să ațipească, până când o veni vremea să înlocuiască pe păzitor. Dar nu poate dormi. Stă culcat cu mâinele căpătâi, cu ochii fixând coardele odăii, încercate cu ciorchinul mari de struguri și smocuri de busuioac. Șgomotul ploii și al vântului și singurătatea în care e, îl face să-și răscolească amintirile vrate. S'a lăsat pradă gândurilor și ele îl poartă cum le e vrea...

...Își revede toată copilăria sbuciumată. Rămas de mic fără tată, — era de 17 ani atunci, — a trebuit să se învețe cu munca, prea grea pentru o

vrăstă ca a lui. A strâns de ici, de colo, cum a putut, a plătit pustia de datorie ce o aveau la boer, și-a răscumpărat căsuța lui bătrânească. De atunci, a început să-și meargă mai bine. Vara pleca la oraș, muncea, și toamna se întorcea acasă. După ce a isprăvit armoata, a rămas în satul lui și n'a mai plecat nicăeri. Boeru, l'a luat pe lângă dânsul, că văzuse că-i om muncitor, și l'a pus vier la via lui, ce-o avea peste două dealuri departe de sat. Când s'a văzut cu o muncă temeinică, s'a gândit că fi bine să-și aibă și el rostul lui. S'a în-surat cu Maria lui Dodan, fata aceea cu ochii albaștri, cu părul bălai, care îl fermecase. De doi ani, de când era luată, nimic nu le turbura fericierea. Și acum, de trei luni, ea a căzut bolnavă la pat și pe zi ce trece, îi e mai rău. A cheltuit sumedenie de bani cu doctorii, dar nu i-ar fi de asta dacă s'ar face bine...

— Cucuveanu!

Lung răsună în noapte strigătul pasărei, asemenea unui vact. Vasile tresare speriat din gânduri. Cobe! Iarăși cobe, ce o auzea pentru a cincea oară în noaptea aceea!... Sare de-odată din pat și se pomenește în mijlocul odăii. Tămplele îi svăcnesc atât de tare și repede, în cât îi pare orice svăcnitură o lovitură de ciocan în cap. Sudorii reci de groază, îi trec pe fruntea înfierbântată și picioarele îi tremură ca cuprinse de friguri. Privește năuc, zăpăcit în toate părțile, așteptând să-și apară, lângă el, chipul hidos al pasărei. Ar vrea s'o prinză, să-și suciască gâtul, fără pic de milă, cum nici ea n'avea milă turburându-i sufletul.

Dar de-odată tresare. Privirea i se ațintește pe peretele din față pe care se vede lucind, în lumina slabă a candelor de sub icoană, țeava unei puști. Și într-o clipă își înfăptuiește planul. Ca nebun se repede într-acolo, spre armă, o smucește din cui și strângând-o la piept cu furie, iese pe prispă casei.

Afară, același întuneric, același șgomot al vântului; doar ploaia mai contenise puțin. Vasile strânge cu putere arma în mână și așteaptă.

Într'un târziu, aude un fâlfâit de aripi deasupra lui. Și, deodată, drept din față, isbucnește ca o batjocură, strigătul pasărei, mai lung, mai sinistru:

— Cucuveanu!

Vasile ridică arma, o pune la ochi și țintește pasărea. Nu o vede. Dar din partea unde o auzise, prin întuneric, zărește două puncte luminoase, care-l priveșc nemășcate. Și fără de voe, apăsă pe trăgaci. Un fulger de lumină și-un hubuit; încolo nimic...

A țintit bine, a ucis-o! O bucurie neînțeleasă îl cuprinse; aruncă pușca și intră în casă. Se lasă, obozit, pe un scaun. Inctul, cu inctul, își revine în fire. Își aduce aminte de toate cum s'au petrecut și nu-i vine să creadă că toate acestea sunt adevărate. Ca să se incredințeze, se ridică, a-privide felinarul de noapte, îl ia într-o mână, și jese afară.

Pe prispă, stă pușca trântită. Scoborâ, cu inima prinsă de o neliniște nouă, și o ia încet spre locul unde secotia să fie pasărea ucisă. Vântul îi arunca ploaia în față, improscându-l în obraji. Picioarele îi huncă pe pământul clisos, muțat de atâtea ploaie. Când ajunse lângă butucul de viță, unde fusese cucuvea, se opri și scobori felinarul să caute pe jos. Dar, de-odată, rămase îngrozit pe loc, aplecat. La picioarele lui chiar, sub foile viței, stăcea trântit un om, pe care îl recunoscu înăut: era Andrei pândarul. Era cu fața în sus, cu mâna dreaptă pe piept, și printre degete sângele se scurgea pe haine și pe pământ înroșind locul. Vasile îl sguđu, îl ridică, îl strigă pe nume, dar corpul rămănea nemășcat, muț, încemenit. Îi dădu drumul și corpul căzu greu pe pământ. A-tunci înțelese Vasile. Își trecu mâna prin păr și, apoi isbucnește într'un strigăt, asemenea cobei:

— Cucuveanu!

Și cântecul nebunului răsună mai lung și mai sinistru în noapte, decât chiar cântecul pasărei...

E mult de atunci, au trecut vreo doi ani. În nopțile fatunecoase, fără lună, când tot satul doarme dus, pe la miczul nopții, răsună sinistru glas al nebunului: Cucuveanu!...

Și cine îl aude, își face cruce, și îngână o rugăciune de apărare contra ceasului rău.

ACORDURI DE TOAMNA

I

Poveți de stânci.

O! până când? —

Un clopot blând,
Din depărtări
Îmi dă răspuns
Prin lungi vibrări
Și-ascult pătruns
De înfiorări.

Mi-a dat răspuns! —
Și-am ascultat
Până-a nectat.

Avea un glas
Cu vorbe reci
Ce mi-au rămas
În gând pe veci.

Bătea, bătea,
Și ascultând
Cum plânge-amar
Mi se părea
Că 'l simt bătând
În pieptu-mi chiar

II

E toamnă iar! —
O simt și 'n piept
Și-o văd și-afară! —
Nu știu ce am,
Nu știu ce-astept! —
Privesc pe geam
Și-abia mă înfrâng
Ca să nu plâng.

Măhnit de-un trai
În care-ți scris
În dor să n'oi,
Să n'ai un vis,
Să nu mă sperii
Și nici să pieri. —
Ce oare aștept?!

Destin nedrept
În umbra-ascuns,
Să-mi dai răspuns!

Ascult parul! —

Nici un cred! —
E — același mut
Și trist tablou. —
Și cum de-abia
Să-i rădă mai pot,
Din piept, as vrea
Smălțind și scot
Înima mea;
S'o zădri, apoi
Jos în noroi:
S'o răpăi corbi
Ce zboară corbi
Și țipă 'n strâzi
Că-șteaptă prăzi. —

În obucium greu
Și tot mai crud,
Privesc marea
Pământului ud
De-ai bolții plâns. —
Mi-e ochiul stâns
Și'n suflet port
Tristăți adânci,
Și 'n pieptu-mi mort.

R. Manu

Manu

In fața războiului

de Alexandru Macedonski.

Primum dela marele poet, d. Alexandru Macedonski, articolul de mai jos de înaltă însemnătate politică, asupra căruia atragem toată luarea aminte a cititorilor:

Mulți și-au spus cuvântul cu privire la războiul ce s'a aprins peste toată Europa și ce e gata să-i dea foc de patru părți și s'o copere cu ruine.

Ca unul care am dus o luptă îndelungată, atât literară cât și politică, în orele grele când germanizmul plecase toate capetele, cred că am și dreptul și datoria să-mi spun și eu cuvântul cu privire la războiul de astăzi. Mi'l voi spune cu atât mai mult fiind că au fost momente când am fost acuzat de rusofilism pentru că cercam să redeștept în Slavii din Rusia datoria de a se opune apăsării germanizmului peste Europa, peste noi și peste întregul Orient. Și tot în acele momente mi s'a zis înstrăinat de țară și franțuzit pentru că opuneam metodelor nemțesc în literatură, avântul marelui mișcărilor a Franței de edificație, și pentru că mă revoltam împotriva frazei nerotești greoaie, cu care un erudit pernă din Iași substituia sufletului nostru un altul.

Astăzi însă, când întreaga noastră opinie publică s'a întors aproape cu totul către Franța și Rusia, și arăta pentru izbândă cauzei acestora un zef înzecit de mare ca cel pe care l'am arătat eu care, în această privință, am fost înainte mergător — iată ce zic :

Nu doresc izbândă **exclusivă** nici a Franței, nici a Rusiei. Mai ales pe a Franței actuale n'o doresc deloc — ferească Dumnezeu! Sunt filo-francez, dar al unei alte Franțe, iar nici decum al celei de azi. — o Franță a pântecului burghezimei, a stăpânilor de baruri și de case de toleranță din Paris.

Dela 1870-71 încoace, în timp de patru zeci și patru de ani de când această Franță există, din sufletul ei nu și-a luat sborul nici o idee generoasă, nici o simțire nobilă. Ea a fost Franța răstignirii popoarelor mai slabe (Anamul, Siamul, Cambodjele, Tunisul); a mârșavelor cuceriri (Madagascar și Maroc); a pântecelor compromisiuni politice (Cuba și Filipine); a tuturor ticăloșilor și cuceririlor (Panama și afacerea Hays-Bert); în sfârșit, a femeilor de minți veros și înșelători ai națiunii asasinând pe ziaristii cari au avut vitejia să le rupă masca de pe obraz (afacerea Caillaux).

Unce asemenea Franțe nu-i doresc nici o izbândă : **Europa n'are nevoie de ea.**

Pe această Franță, abia o scapi, din punctul de vedere literar, vro-o doi-trei oameni cari își au obârșia în cealaltă (Jean Richepin și uriasul suflet de poet, de satirist și de cetățean al lui Laurent Tailhade). O mai scapi și câteva excepțiuni, florii strălucite despre care te miri cum au născut pe un astfel de bălegar (Jesé în Péladan, Verlaine, Paul Fort și alți patru-cinci).

De fapt, Europei nu-i mai trebuie preponderanța unei singure țări, lucru ce a adus, și ar duce și în viitor, nou și cumplite răboaie.

Nici chiar preponderanța unei Franțe renăscute, unei Franțe cavaleresti sau democratice — n'o doresc.

În Europa se cere de azi încolo un echilibru. Dacă statele acum în luptă s'ar fi gândit la aceasta la 1870, nu s'ar fi ajuns la vărsările de sânge ce au început și despre care nu se știe când se vor opri.

De sigur, se poate dori ca Germania și Austria să fie reduse, căci atât gestul Austriei față de Serbia, cât și al Germaniei față de întreaga Europă vor fi aspru judecate de istorie, dar desființarea și nimicirea lor ar fi

păgubitoare civilizării omenesci cât și existenței independente a multor state....

Neapărat că dreptatea e de astădată cu desăvârșire de partea întelegerii și a sateliților ei....

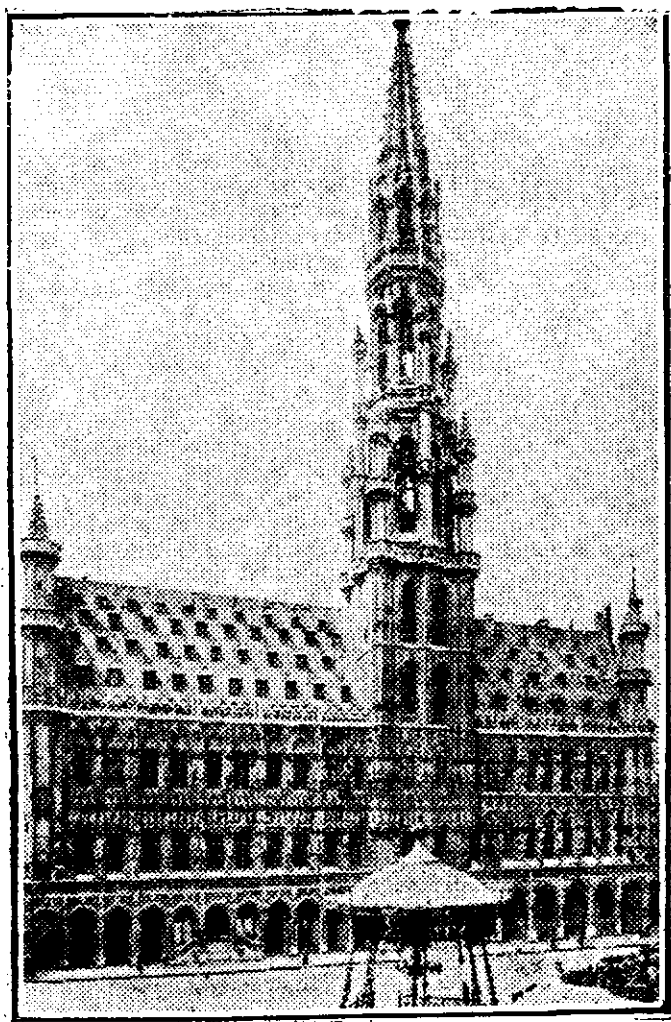
Neapărat că jugul nemțesc apasă prea greu, și neapărat că, la urma-urmel, cei cari vor fi învinși vor fi cei vinovați. Dar de dorit ar fi ca Rusia să nu issă prea mult păcălita din acest război dacă, bună oară Englezii ar pune mâna pe Constantinopol, și că Franța, chiar când ar ieși din el preschimbată din nou în națiune cavalerescă și cu alte idealuri decât ale pântecului, să nu iasă prea tare.

De asemenea o Rusie care reconstituie Polonia, care dă drepturi oarelor și luptă pentru mântuirea Serbiei, nu poate să fie decât glorioasă. Dar când o aceeași Rusie s'ar întămpla să incheie acest război cu izbândă propriei prea afară din cale de mare, nu se știe dacă ea însăși n'ar schimba mâine simpatia și respectul celor presară astăzi în cale florii așa de meritată, în simțiri cari numai liniște și glorie nu i-ar aduce....

Incheiă dar urând ca războiul să s'a început să fie cu adevărat restabilirea unui echilibru în Europa, iar nu ingenunchierea ei sub alte apăsări viitoare, și mai urez ca ei să dea naștere celeilalte Franțe — Franței celei mari, pe care o iubesc cu atâta fanaticism.

Noi, Românii mai cu seamă, trebuie să dorim ca așa să se întâmple, și bine este că înțelepciunea guvernului și a partidelor noastre ne-au dat putința — pe când în toate țările răsună hohoturile de tuzur — să stăm la o parte, și să cugetăm în liniște, precum, de altminteri, și facem.....

Vederi din Bruzel

Primăria orașului

SONET

Și iarăși zic: de-i lacrima fierbinte,
Și-o simț că frige, inimă nu geme;
Nesocotește-a lutului biestene:
In ceruri toate lacrimile s' sfinte.

O lasă-le să picure înainte...
Sunt lauri dureri, nu te teme...
Subt roua lor, ca florile n'r'o vreme
Ve'i străluci, căci jertfa ta nu minte.

Iar când tăcerea n' s'au s' așterne
Imperiu vast, și'n faptul dimineții
Din slăvi o rază p'gorând și-o cerne

Tot aurul pe fruntea mea măhnită,
Să știu că jertfa n' cer e fost primă.

Și, și-a suris răscumpărarea vieții!

A. Măndru

Zi nenorocoasă

V. Demetrius.

Fluera și suera în mijlocul pădurii, călare pe un buștan. Mieriele tăceau îngrijorate și pe vâslele aripelor lor șherau către alte locuri. Herbată frunzelor se făcea umbră deasă deasupra creștetului, și totuși destulă lumină pătrundea pieziș în codru, pentru că „omul” vesel să împlinească un bici străjnie.

Omul, poreclit Trăznae, un flăcău nici de douăzeci de ani, era bouarul vitelor boeresti. Își lăsase dobitoacele și venise să se afunde în codru, întâi cam speriat, apoi se apucase de lucru.

Cu două ceasuri mai înainte, „coconășul” îl zărise pe Trăznae izbind nemulțostiv în boi, cu băta lui groasă cât piciorul și, călare cu se afla, boerul se repezise cu cal cu tot la bouar și-l croise cu cravașa, și pe spate și pe față. Trăznae, luat pe neașteptate, nu ridicase nici din umere, dar furase lacon cu ochii biciul stăpânului. Îi plăcuse grozav.

Și-acum, în pădure, suera și fluera

a veselie, că avea să aibă și el un harapnic, așa ca al coconășului.

Isprăvise de împletit și-i făcuse și sfărc biciului, dar ghioga lui nu și-o lepădase. Se sculă de pe buștean și, încet, se strecură alene printre copaci. „Măi că cine o fi?” se întrebă nederul, auzind un pas pe aproape. Trăznae se dădu după un copac din marginea poteci. Privia tintă, ochii i sticleau.

„Badea Vlăduțu!” îl cunoseu bouarul pe omul care, pe semne, își avea drumul pe acolo. „Dar ce ghemotoc bagă în sân, hoțul?” se ntrebă Trăznae. „Ti! norocul meu pe ziua de azi. Sfânta Vineri!” se desluși el.

Vlăduțu avea să treacă prin dreptul ascunzătorii lui. Călca nepăsător, cu fruntea plecată, cu privirea parcă pe vârful opincilor. Trăznae luă băta de lângă el în mână. Când Vlăduțu veni în dreptul copacului din marginea poteci, bouarul îl pocni scurt peste ochi cu măciuca, cu puterea nebună a ambelor lui brațe. Capul, picni, pocni ca un tuț, și Vlăduțu se răsturnă blană pe spate.

„Te-am dat gata bade!” murmură Trăznae, și repede se piecă să scotocească la pieptul mortului.

În ghemotocul după care se lăcomise el, când îl dezodă, Trăznae nu găsi decât : o ceapă, o fărâmă de mămăligă și un sdrob de sare.

Mirat peste măsură privi ucigașul la rodul isprăvii lui. Intinse basmana în care fuseseră strânse la un loc rămășițele mesei unui om sărac ; o întoarse pe amândouă fețele. Sărili departe de el basmana înșelătoare, și-și scutură mâinile înfricoșat.

Îi se părea acum că văzuse limpede pe Vlăduțu legând un pumn de hanț, înfășurându-l în cârpă și vârându-l în sân. Cum de nu mai era? Cum de se făcuseră hanți : ceapă, mămăligă și sare?

Trăznae simți că i se taie picioarele. Deschise ochii mari, să vadă pe ce lume trăește. În neștire urmă pârția poteci.

Hotărât că dracul își bătea joc de el! „Maica Domnului!” borborosi păcătosul, dar își aduse aminte că omorâse un om și că nu putea să-l aibă pe Dumnezeu de partea lui.

Pădurea se răria. Primăria satului începuse să se zăriască printre frunzele crăngilor. „Unde mă duc acum?” se întrebă ucigașul, și se întoarse în codru.

Fără veste, se trezi în fața mortului. Intins pe spate, cu gura căscată, cu șiraie de sânge încheșat pe lângă ochi, așa incremenise Vlăduțu. Un roi de muște strălucitoare zbărâna peste obrazul răposatului.

„N'am vrut mă bade! n'am vrut!” șueră Trăznae, printre fălcile-i clăntănite de friguri. Nu stătu mult în fața celui ucis de el, și smulse îngrozit, aruncă ciomagul și, gata să urle ca lupii, se alundă în pădure.

În aceeași zi s'a predat și s'a măr-turisit la primărie.

DORINTA

Pentru J.

O frunză, când vântul adie
Se mișcă pe ramura sa.
Voind cu mișcări grațioase
De-a lui alintare-a scăpa.

Dar vântul șirel o pricepe,
Prin unde-i strecoară un cânt,
O farmecă cântul și cade
În brațul strengarului vânt.

Și încep amândoi o poveste
Urzită în tainic mormur,
Tresaltă fiorul iubirei
Curate, în dulce susur.

O, cât aș dori să fiu frunză,
Iar eu să fiu vântul strengar.
Povestea: amorul; iar creanga:
Căsuța spoită cu var!

Const. Dinpoet

La ce reflecții dă naștere actualul război

— Din carnetul unui spectator —

de I. FOTI

1.—Influența culturală a popoarelor merge în proporție cu puterea lor militară. E o lege inexorabilă a naturii. De aceea neamurile care nu însemnează nimic politicește, cu greu pot însemna ceva în progresul culturii omenești.

Cu această ocazie, se pune întrebarea: ce-i cultura? E o manifestație izolată de artă sau o descoperire științifică, întâmplător scoasă la iveală de un savant? Nimic din toate acestea. Care țară atunci, din acest punct de vedere, este mai civilizată și mai cultă, în mod extern, ca America de Nord?

Descoperirile științifice se înmulțesc, fabricile, mijloacele de comoditate a vieții, etc., etc. Dar cei ce au cunoscut de aproape sufletul american, ce cule ascunse de barbarie primitivă n'au găsit în el, ce contradicții demne de oameni sălbatici n'au descoperit! Căci țara lui Edison e pământul făgăduinței a tuturor detracțiilor morale, e țara profetilor falși și șarlatanilor, țara mormonilor și a zvăpăniților gnostici din vremile noastre, unde cele mai absurde idei se pot discuta, unde cele mai nule personalități pot influența, ciudată țară, în care cinismul și naivitatea se înfrățesc, șarlatania și sinceritatea se mărită.

Oamenii epocelor viitoare nu vor căuta aici cultura noastră. O vor căuta-o în Germania de astăzi, în Franța de astăzi, în Anglia de astăzi. Dominațiunea politică a acestor popoare, arta lor, știința lor, cu un cuvânt, cultura lor, toate concordă să le facă cele mai civilizate și mai culte popoare din lume.

Cultura este, așa dar, știința, arta, puterea, sufletul unei epoci, în evoluția civilizației umane. E o noțiune foarte complexă și rău înțeleasă de majoritatea oamenilor.

2. — Cu decadența ei politică, ce a mai rămas din cultura Spaniei, din gloria ei măndră și sfălăcioasă? Ce a mai rămas din Atena după Aegospotamos? Ce a rămas din Roma după cucerirea ei de barbari? Amintiri frumoase, monumente de glorie — dar sufletele lor a zburat în eternitate, stingându-se odată cu existența Atenei și a Romei.

3. — E greșită părerea acelor care cred că dezastrele militare sunt semne de decadență al unui popor. Trebuie să ne amintim că gloria Romei începe după Cana și că mărirea Franței începe cu mult mai târziu după Grécy, Poitiers și Azincourt.

O cursă a generalului spartan Lisandru, o neglijență a atenienilor, iată la ce se reduce dezastrul de la Aegospotamos. Nu-i o decadență, nici o lășitate, o simplă întâmplare. Atena a mai strălucit multe secole după moartea ei politică, dar trăia din trecut, numai era seva cătătoare de viață, independență politică, mărirea militară, care să dea imbold mereu sufletelor să se renască și să strălucească spre slava cetății zei Minerva.

Sunt atâtea mistere în istoria unui popor, în psihologia lui, în viața lui, că poți foarte bine să te înșeli când începe mărirea și când decadența lui, dacă a ajuns la culme sau merge spre declin.

Cine ar mai fi crezut, acum o sută de ani, că bietele raiale, sârbi, greci, bulgari, din vasele moșii ale bețiilor Rumelioti, vor cărbăna temuta putere a Osmanliilor?

Prilej de reflecții.

4. — În războiul actual, Germanii spun că merg în numele dreptății — Duranezeii a fost invocată în ajutorul armatelor austro-germane în toate proclamațiile suveranilor. — Francezii, englezii și rușii afirmă că apără civilizația împotriva nemților barbari — ca și când cele mai mari spi-

rite ale omenirii, Goethe și Beethoven n'au fost germani, ca și când dascălii germani n'au ridicat, în numele libertății, pe toate popoarele, ca să se lupte împotriva Tiraniei la Leipzig, ca și când revoluția franceză nu s'a făcut în numele dreptății, ca și când întreaga istorie a Franței contemporane n'a fost cea mai deplină pildă a dreptății și e cea mai strălucită imagine a culturii popoarelor. Dar ce să mai spunem de Anglia, țara libertăților și a justiției?

Nici o cauză cât de sfântă și cât de dreaptă nu merită un război, dacă nu ești provocat. Se crede că factorii responsabili ai actualului măcel dintre națiunile cele mai culte ale Europei își dau samă de incalculabilele consecințe ale nebuniei lor și de aceea caută nume pompoase, cuvinte sunătoare ca să-și acopere imensa greșală — căci cuvintelor li-e dat să ne invăluie cele mai avide concepții și cele mai scârbcase intenții...

Popoarele uimite, după ce se vor desmetici din această invălmășeală fără pereche, din acest haos de foc și de sânge, se vor convinge încă odată că războiul are la bază — ca în totdeauna — institue sălbătice de dominațiune, poftă nepotolite de măcel și de pradă, velleități stupide de glorioză și de ambiții nesatisfăcute.

Se vor convinge și vor medita... Și cât va ține această stare de reflecție nimeni nu va îndrăzni să poarte un nou război. Perspectivele lui sângeroase, prăpăstiiile lui, mizeriile lui, durerile lui îi va speria — iar cei ce conduc în fața responsabilității către popoare și istorie vor fi mai prudenți.

Fie ca cea mai mare catastrofă a omenirii să fie ultima nebunie războinică a veacului în care deabia am intrat!... Dorință irealizabilă... Căci cei învingători vor crea prin tratate „eterno" și „drepte" germeii altor războaie, vor semăna noi urși și vor ațâța din nou instinctul de război și poarta de a vărsa sânge...

Căci aceleași instincte josnice care rezidă la pregătirea războaielor. Tot aceleași poftă zmintite de vanitate omenescă și de suferință obraznică prezidează la încheierea oricărui tratat de pace...

Servitorul dracului

de LEO TOLSTOI

În vremea de demult, trăia un om bogat și bun. El avea servitori mulți care îl slujeau și-l prea măreau. El spunea: „Pe pământul ăsta nici că e stăpân mai bun ca al nostru; el ne hrănește și ne îmbracă bine; ne dă de lucru după puterile fiecăruia; nu ne sudue și nici nu e ca ceilalți boeri să se poarte cu slugile ca cu vitole, pedepsindu-i — fie c'ar fi vinovali, sau ba. Boerul nostru nu voește numai binele, ne ia cu binisorul și ne face numai și numai binele. Viața mai bună ca asta nici c'am putea duce!"

Și vorbind ei așa, își slăveau stăpânul. Dracul însă, care nu vedea cu ochi buni acest lucru, se îndreptă către unul dintre servitori cu numele de Aleb și-i porunci să înduplece și pe ceilalți servitori.

Și pe când toți servitorii își laudau stăpânul, Aleb se ridică, zicând:

„De ceaba ridicăți stăpânul nostru în slava cerului. Și dracul ar fi tot așa de bun, dacă i s'ar face totul pe plac. Noi servim bine stăpânul nostru, îi facem totul, așa după cum vrea el. Cum socotește ceva, noi îi facem pe dată ca și cum laun oii gândim."

Friedrich Wilhelm moștenitorul Germaniei

TOTUL E UN VIS

*Când gândesc la ani-mi tineri, ce-au sburat ca o clipire,
Când din cupa de iluzii sorbiam dulcea fericire,
Și compar zilele-mi d'astăzi cu acelea ce-am trăit,
Mă întreb; „Să fie totul un vis numai nesfârșit?"*

*Intrevăd copilăria-mi, prin perdeaua coprită
De al vremii praf... și pare o ruină înegrită,
Mi s'arată trist tabloul crudelor realități,
Astăzi, a vieți-mi coarde nu răsună c'alte dăți!*

*Dar azi, tot mai port pe umeri ani ușori de răcut,
Seva vieții, energia, încă nu s'au istovit!
Măine însă, bătrânețea îmi va dăruî totagul,
Vor sbura puteri, iluzii, îmi vor zice toți „Moșneagul!"*

Pitești

Căpitan A. G. Drăghicescu

Cum dar să nu fie și el bun cu noi! Dar ia nu-i mai faceți pe plac, faceți-l rău și atunci să vedeți ce rău devine, mai rău decât oricare alt stăpân."

Servitorii se ciondăneau cu Abel și făcură o prinsoare:

Dacă Abel face din stăpânul bun, unul rău, atunci fiecare să-și dea haina de sărbătoare lui Abel; iar de nu reușește, Abel să-și dea haina sa de sărbătoare, tovarășilor. Aceștia îi mai făgăduiră, că de-o fi să fie pus în fiare, ei o să-l scape."

Aleb era la stăpân, ciobanul oilor. Avea pe seamă oile cele mai frumoase și mai scumpe.

Într-o bună dimineață, pe când stăpânul venea în parc să arate la mai mulți oaspeți, oile de mare preț, servitorul dracului făcu semn tovarășilor săi: băgați de seamă; pe dată fac pe stăpân rău. Servitorii se grămădiră cu toții la ușă și priveau peste gard; iar dracul se urcase într'un copac și privea în parc să vadă, cum o să-l servască Aleb.

Stăpânul arată oaspeților oile și micii; acum vroia să le arate țapul cel scump.

„Și ceilalți țapi sunt frumoși, zise el, dar să vedeți pe acela cu coarnele răsucite! Îmi e mai scump ca ochii din cap!"

Turma însă se speria de atâtea mișcime și dădu busna într-o parte,

asa că oaspeții nu putură vedea țapul cel frumos.

La un moment dat, tocmai când țapul stătea singur mai la o parte, servitorul dracului alungă animalele ca din nebagare de seamă unele către altele, așa că oaspeții iar nu văzură țapul cu coarnele întortochiate.

Stăpânul zise atunci lui Aleb:

„Aleb, iubite prietene! Ostenește-te puțin și prinde cu băgare de seamă țapul cu coarnele răsucite!"

Aleb abia prinsese aceste cuvinte și sări ca un tigru în mijlocul turmei; prinse țapul de lână, îl apucă de piciorul stâng dinainte și îl rupse. Țapul se schiopăta și căzu în genunchi. Abel îl apucă atunci de dreptul de dinainte. Piciorul stâng tremura și se bălăbănea de culo-colo; era rupt din jos de genunchi.

Oaspeții și servitorii incremeniră, iar dracul nu mai putea de bucurie văzând cât de dibaci era Aleb. Fața stăpânului se întunecă, plecă capul în jos și nu zise nici păs Oaspeții și servitorii tăceau și ei, așteptând să vadă ce o să se întâmple.

Stăpânul nu zicea nimic. Deodată ridică însă capul și privi spre cer, ca și cum ar fi vrut să găsească o ușurare. Încrâncăriturile frunții i se descrețiră și privind dulce pe Aleb, îi zise surâzând:

„O, Aleb! Aleb! Stăpânul tău te-a rugat să mă superi! Al meu însă,

este mai puternic ca al tău: tu n'ai izbutit să mă înrăutătești, și cu aceasta eu voi supăra stăpânul tău. Aleb, tu n'o să capeți nici o pedeapsă de la mine. Ai vrut să fii liber, cu fii dai libertatea aici în fața oaspeților mei. Mergi cu D-zeu și ia-ți cu tine și haina de sărbătoare".

Stăpânul cel bun intră apoi în casă cu oaspeții săi, iar dracul serășind din dinți, căzu din copac jos și intră în pământ.

Trad. de Nicolae D. Michail.

DIN DRAGOSTE

de OTILIA GRIBU

S'au cunoscut într-o seară de iarnă. Ea își lua rămas bun de la o prietenă, și în clipa aceea intră el. Prietena i-l prezintă, își strânsese mâinile se priviră o secundă drept în ochi, și se despărțiră.

Nimic, aproape nici o vorbă nu și-au schimbat, afară de „sunt fericit de cunoștința dv.“

„Nu mai puțin“.

Și totuși i se păru, că s'ar fi cunoscut de ani. Elvira simția privirile lui, învăluindu-i în clipita aceea, ființa întreagă. Ceva nelămurit simțea, un fel de presimțire că omul acela, ce-i făcuse cunoștința într-o ușă întredeschisă, nu-i va fi străin pe viitor. Cu puterea ciudată, proprie ființelor nervoase, Elvira credea că Aurel Răsură va însemna ceva în viața ei.

De de altă parte, tânărul doctor rămăsese o minută surprins de frumusețea fetii. În timp ce-i strângea mâna — numai atât cât permitea buna cuviință, ochii lui întâlneau privirile întunecate, adânci, umede ale ochilor ei și se cutremurau atingându-i mânuța. Parecă un fluid se strecură în suflétele amândorora... și pe urmă, fata plecă repede, lăsând în urmă-i parfumul vag, subtil, al ființei ei delicate. De atunci, s'au întâlnit de mai multe ori. În saloane, la serate, pe stradă. El corect, o saluta cortenitor, ca pe oricare altă cunoșcută din „mea înaltă“ din care făceau parte amândoi. Și ea îi răspundea cu o umbră zâmbitoare pe buzele fine, puțin roșite.—ființă restul fetei rămânea grav, puțin visător.

Aurel Răsură auzi că e fiica micii a bancherului Liviu Marinianu.

Elvira știa, că Aurel Răsură fusese însurat, că după trei ani de căsătorie nefericită—se despărți de nevastă—o fată frumoasă, nespuse de blândă, și bună. Elvira o cunoștea. O văzuse odată, la o prietenă. Fosta d-nă Răsură ședea alături, într-o casă modestă, dar îmbrăcată de verdeața fragedă a unei grădini. O văzuse la geamul deschis. Tinea un copilăș în brațe—micii Aurel Răsură.

Ochii Luciei Răsură rămăseseră înecați în beția culorilor soarelui apus. Doi ochi mari-mari, de un albastru aproape violet, în care citeai un fel de încremenire dureroasă, nelămurire nefericită. Și parcă privirea aceea rătaiea circa ceva, cerea mereu fără nădejde pe tatăl copilului ei.

Prietena Elvirei îi spuse, că Lucia își iubea și acum bărbatul, că-i iubea mereu, că dragostea asta zadarnică o ofilea fără vremea. Când își întoarse ochii spre balconul d-nei Răsură, Lucia săruta copilul, echemându-l încet, pe nume.

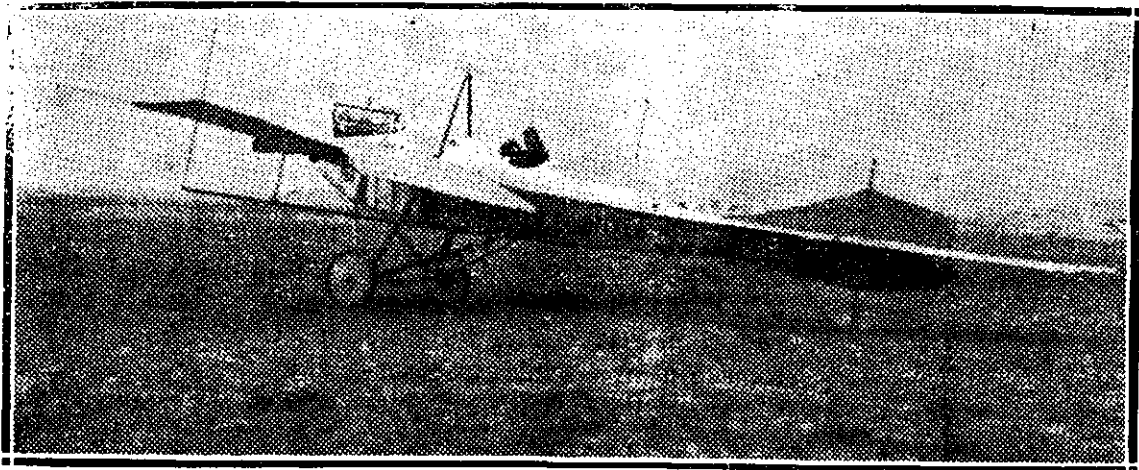
„Rilly, Rilly drag!“

Cele două prietene își simțiră ochii umezi, în fața tabloului acesta simplu și duios. Și în sufletul Elvirei se născu un simțământ de iubire compătimitoare pentru ființa aceea frumoasă, părăsită, iar contra lui—pe care atunci nu-l cunoștea încă, o ură aproape.

*

Anni îi cunoștea. În fața frumuseții lui văzuse una într-o seară. Când îl vedea glumind, imaginea Luciei,

Aviația în România

Aeroplanul german «Rumpler» care în sbor seamănă foarte mult cu un vultur. Cu acest monoplan aviatorul german Friedrich a executat acum cât-va timp raidul Berlin-Constantinopol. La întoarcere s'a oprit în București aterizând pe aerodromul «Ligei Naționale» de la Băneasa. Aviatorul Friedrich îmbolnăvindu-se, a fost silit să plece la Berlin cu trenul, lăsând aparatul «Ligei». Directorul Ligei naționale române în numele suveranității poporului român, l'a anexat, dându-l spre pilotare excelentului pilot Macavei, care execută zilnic sboruri deasupra Bucureștiului.

IMN

Români de pretutindenți, uniți-vă odată
Și 'n falnice avânturi, porniți-vă pe lupte!
De veacuri vă sfășie dureri neîntrerupte
Și prea de mult v'apasă o soartă blestemată.
In cronicile voastre sunt scrise multe fite
Cu lacrimi și cu sânge. De când a fost în fașe
Lovit e neamul vostru, de brațe ucigașe
Și viața lui e plină cu amărate zile.
Uniți-vă odată pe un pământ cu-o lege,
Uniți-vă odată sub un drapel și-un rege!

In suflelele voastre nu se trezesc dorințe?
N'aveți acelaș sânge al rasei vechi latine?
Nu sunteți toți vlăstare același tulpine?
Și crucea nu o faceți același credințe?
Și nu-i acelaș graiul fermecător și dulce?
Și nu același doină prin văi și muntii răsună?
Și nu acelaș cântec, de mame se instrună,
Când legănând copiii, îi poartă să se culce?
Uniți-vă odată pe un pământ cu-o lege,
Uniți-vă odată sub un drapel și-un rege!

Români de pretutindenți, spre culmile mării
Porniți! In totdeauna din sfântul cer, o rază
S'a frânt în partea voastră și pentru voi veghiașă.
Porniți! Suna! a ceasul cel falnic al unirii.
Din tristețe amurguri ce 'mbracă voastră frunte
Un soare răsări-va strălucitor și mare,
Și razele lui calde vor sfărâma hotare,
Și vor topi în ele despărțitorul munte.
Uniți-vă odată pe-un pământ cu-o lege,
Uniți-vă odată sub un drapel și-un rege!

Ionescu-Quintus

care-l iubea încă, se ridica chinătoare înaintea Elvirei. Iar el simțea instinctiv, că ceva nelămurit îl despărta de Elvira, și se străduia să afle ce. Vedea bine, că evită să danseze mai mult decât odată la baluri cu el—el care ar fi dus-o seara întreagă în brațe, în vârtejul jocului—și observa cu ciudă preferința ce-o arată fostului său cumnat, tânărului Victor Straviu, băiat blând, și sfios. Elvira părea, că încurajează curtea lui timidă. De fapt, ea știa că Victor o iubea mult—asa cum știe să iubească numai un suflet de artist. Victor era pictor—care nici odată nu-si măturisește în deajuns sufletul. Și totuși, ea nu simțea nimic pentru tânărul artist. Știa că i-ar fi sfărâmat sufletul arătându-se prea rece, și-l primea cu un zâmbet blând, îngăduitor—cum se surânde unui copil bolnav, pe care nu vrei să-l superi.

Doctorul vedea toate astea, dar nu pricepea de ce Elvira luera așa. Ar fi vrut să știe, dacă i-ar fi fost cu putință, stăvila, ce se ridica între el și Elvira. Măslau, care-l sfătui să îl atâncea... și-l privea mereu înălbătoare

Răsură nu știa, că Elvira cunoștea pe Lucia! Și totuși de-ar fi putut citi în sufletul tinerei fete... Mândria ei se lupta din răspunerii să birue... dragostea, ce încolțise arzătoare, în sufletul ei.

Intr-o zi, spre seară, se răspândi ca fulgerul vestea în oraș că doctorul Aurel Răsură căzuse victima unui sbor cu aeroplanul.

Un prieten—ofițer pilot—invitase pe Răsură să facă un sbor împreună. Acesta vesel, încântat că a doua zi, Elvira va citi în ziare despre curajul lui, primi. Dar în plin sbor motorul se strică. Pasărea uriașă se prăvăli cu iuteala ciocârlii—orbită de soare—în pământ, apucând pe cei doi aviatori sub ea.—Așa se credea cel puțin.—Asta se deducea de acolo că sborul scotit numai pentru câteva minute, se prelungea de trei ori, fără să se vadă undeva în zare aeroplanul, fără să se știe ceva de soarta nefericitorilor aviatori, pe cari toți îi credeau morți.

Elvira auzi și ea. De la primele vorbe rămasă întinută pe loc de groază, scriba vorbele, neîncredându-le bine sensul, decât că Aurel Răsură

căzuse, că poate acum era rece, fără suflare. Îl vedea înaintea ei, frumos, plin de viață, și pe urmă o vedenie grozavă îl zgudui corpul. Desfigurat, plin de sânge, apărea a un spectru, implorând ajutor. Când ceilalți se întoarseră spre ea, întrebându-o ceva, în penumbra inserării, copila răzemată de fotoliu, era leșinată.

O sincopă nervoasă gândiră toți. D-șoara Papiu spuse batjocoritor. „S'a strâns prea tare în corset“. Biată mamă speriată o duse aproape moartă acasă.

O, ce credeau prietenele acum despre ea? Sigur că-și închipuiau, că iubea pe Aurel Răsură! Gândul acesta o revolta, o făcea să mototolească nervoasă, dantela fină de la perini. Și totuși cele două cuvinte alăturate „iubire și Aurel“ o făceau să se înfiore. Nu voia s'o predomine el, cu surăsu-i sceptic. Ar fi vrut să-și smulgă iubirea aceea ce o socotea criminală, pentru Lucia. Plângea, tremurând de furie contra ei însuși. Și când îl revăzu—căci printr-o adevărată minune scăpase—când privirile se întâlniră, simțiră amândoi acelaș fior, același senzație.

O invită la un vals. Răsură o ținea strâns, ducând-o mai departe de lume, de sgomot. Fata numai avea putere. I se desfăcu aproape violent din brațe, căzând sdrobită pe o canapea. Erau singuri. Doctorul neștiind, ce să facă, o privea. Îl luă o mână, cereând s'o ducă la gură. Elvira nu se mișcă. Dar când tânărul căuta buzele ce se depărau, se smulgeau, ura contra omului ce-și părăsise soția se deșteptă. Se ridică în picioare, întrebându-l rar, sacadat:

— Și Lucia?..

— Lucia? Lucia nu mai există pentru mine.

Ea cercă să lupte încă.

„Dar nu te iubesc—fugi—te urăsc—iubesc pe Victor!“

„Nu-i adevărat — murmură celălalt—nu iubești pe Victor, pasiunea ta o chema pe a mea, m'ai iubit de atunci, când ne-am văzut. M'ai iubit de atunci auzi, Elvira mea.“

— Rilly, Rilly, șopti fata, repetând, ca un ecou vocea îndurerată a Luciei.

— De ce-mi pomenesti, de trecutul mort, lasă-l să doarmă, te vreau numai pe tine.

— Ca pe urmă să mă lași, îngână Elvira.

Aurel îi opri cuvintele cu săruări.

„Târziu, după clipe de liniște tihnă, ascunzându-și cu grijă, orice tresărire de aminire din partea Luciei și lui Victor, își dădeau seamă, că viața izbucnește triumfătoare numai din suflelele tari și curajoase“

București - Jerusalem

NOTE DE CALĂTORIE

DS

— V. MESTUGEAN —

— URMARE —

XX

Via Dolorosa

Drumul Dureros sau Calvarul începe de la palatul lui Pilat și se sfârșește la Golgota.

Acesta este drumul pe unde Isus a pășit cu crucea în spate spre locul supliciului.

Pe locul unde se ridică palatul lui Pilat acum se află o cazarmă turcească dărăpănată.

În fața palatului lui Pilat se întindea o piață unde se strângea mulțimea evreiască. O parte din piața aceasta se numea în limba ebraică *Cab bata*, iar pe grecește *Litostatos*. Aci se afla palatul lui Erod. Știm din Evangheliile că Isus, trimis de Pilat înaintea lui Erod, fu batjocorit de acesta și de ostașii lui. Tot Erod îmbrăcă pe Isus, în bătaie de joc, în vestimente strălucitoare și-l trimise înapoi lui Pilat.

Pelerinul care urcă drumul acesta al durerei se simte cuprins de o vie emoție și se oprește cu evlavie la punctele care amintesc de diferitele faze ale supliciilor Mântuitorului.

Punctele acestea sunt în număr de paisprezece și se numesc stațiuni.

A cincea stațiune

Prima stațiune este la Palatul lui Pilat iar ultima la Sf. Mormânt.

A doua stațiune se află la picioarele scării cazărmei, unde Isus a luat crucea în spinare.

În fața cazărmei se vede mica capelă a Flagelației construită în 1838 de franciscani. Isus, predat evreilor, a fost adus aci, biciuit, maltrat și încoronat cu spini. Tot aci se află coloana de piatră pe care a fost înfiptă sentința cu condamnarea la moarte

a lui Isus. În aceste locuri se văd și urmele vechei fortărețe romane a lui Antonio, care servea drept locuință pentru judecătorii romani.

Drumul durerei are un aspect trist și desolat. Pe alocuri cerul e mascat de arcade care dau acestui drum un aspect și mai sombru. De ambele părți se înalță zidurile diferitelor mănăstiri, biserici și ospicii.

Clopoțele sună toată ziua și se aud după pereții groși cantecele și murmurele de rugăciune ale credincioșilor strânși prin biserici.

De la mănăstirea Surorilor Sionului se desprinde, traversând strada, arcada *Ecce-Homo*. În bolta aceasta istorică se află o încăpere cu două ferestre, transformată în locaș de rugăciune pentru musulmani.

De aci Pilat a prezentat pe Isus, travestit în rege, mulțimei strânse afară zicând: *Iată Omul*.

Spre a înprospăta amintirea cititorilor, voi reproduce din Evangheliile pasagiul referitor:

„Și Pilat ieși afară și le zice: Iată vi-l aduc afară ca să cunoașteți că nu găsec nici o vină într'ânsul. Deci Isus eși afară, purtând cununa de spini și vestmântul de purpură. Și Pilat le zice: Iată omul. Dar când mă marii preoților și slujitorii îl văzură strigară zicând: răstigniți-l, răstigniți-l. Pilat le zice: bateți-l voi și răstigniți-l, căci eu nu cunosc vină într'ânsul”.

Ceva mai departe, lângă biserica armenilor catolici, ia o cotitură a drumului, se află a treia stațiune unde Isus a căzut pentru prima oară sub povara crucei ce o purta pe umeri.

La intrarea unei alte strădele se află o placă aplicată pe un perete, care indică locul unde Isus, în drumul său spre Golgota, a întâlnit pe mama sa. Aceasta este a patra stațiune. În apropierea acestui punct se află casa săracului Lazăr și un edificiu de pietre multicolore despre care se zice că ar fi casa bogatului cel rău.

A cincea stațiune este punctul unde Simon Cireneu, care trecea întâmplător pe acolo venind de la câmp, luă crucea ca să o ducă el în urma lui Isus.

A șasea stațiune este locul unde Sf. Veronica a întâmpinat pe Isus și i-a șters sudoarea de

pe față. Pe locul acesta se află o capelă catolică, numită casa Sfintei Veronica. În fundul unei săli se vede reconstituită, cu statui de ceară, scena când Sf. Veronica se apropie de Isus spre a-i șterge sudoarea. Pe pânza pe care Sfânta femeie o ține în mână se vede reprodușă figura suferindă a mântuitorului. O călugăriță catolică dă vizitatorilor explicațiunile necesare și vinde amatorilor, în folosul capelei, cărți poștale ilustrate cu vederi din Biblie și alte obiecte sfinte.

Ceva mai sus se vede Poarta judecăței pe unde Isus a fost scos afară din oraș spre a fi dus la locul supliciului. Tot aci e locul unde Mântuitorul a căzut pentru a doua oară. Prin această poartă erau scoși pe acele vremuri toți condamnații la moarte. Locul acesta formează a șaptea stațiune.

Casa Sf. Veronica

Continuând drumul spre Golgota, vedem pe zidul mănăstirii grecești Sf. Haralamb o cruce neagră, care indică locul unde Isus vorbi femeilor.

Iată cum evanghelistul Luca povesteste acest episod:

„Și-i urma mulțime mare de popor și cari se băteau în piept și-l plângeau cu lacrimi. Iar Isus întorcând-use către ele zise: fiice ale Ierusalimului, nu plângeți de mine, ci plângeți de voi înși-vă și de copiii voștri. Căci iată vin zile în care vor zice: tericite sunt cele sterpe și pântecele cari n'au născut și fetele cari n'au aplecat. Atunci vor începe a zice „munților, cădeți peste noi și dealurilor: a-scundeți-ne”. Pentru că dacă ei fac aceste cu copacul verde, ce va fi cu cel uscat”?

Punctul acesta formează a opta stațiune. A noua stațiune este aceea unde Isus a căzut pentru a treia oară în dreptul locului unde acum se află o capelă a coptilor.

Cele alte trei stațiuni sunt la Golgota, iar ultima, cum am spus, la Sf. Mormânt.

Drumul calvarului, după cum

am arătat, are multe cotituri. În timpul zilei drumul acesta, foarte frecventat, e plin de arabi și beduini care circulă grăbiți. Tot pe o porțiune a acestui drum se află un bazar acoperit în care se vând legume, untdelemn și alte alimente de către negustorii arabi.

Pe inserate însă, drumul devine desert și din cale afară de sombru, din cauza zidurilor ce-l înconjoară. Nu mai puțin apăsător sufletul pelerinului și amintirea tragediei petrecute acum douăzeci de veacuri în acest loc. În declinul zilei, drumul acesta nu mai e animat de cât de rugăciunile muezinilor cari cântă plângător din balcoanele câtorva minorete. Apoi totul se învâluie de o nesfârșită tristețe și de jale.

Afară de aceasta, drumul cel vechiu al Calvarului n'a rămas întreg ca pe timpul lui Isus. Ceva mai sus de Casa sfintei

Veronicii drumul e interceptat de zidurile unei clădiri vechi. Așa în cât, spre a continua drumul la Golgota, trebuie să înaintezi pe un alt drum care nu mai e acela pe unde a trecut Isus.

Firește că în decursul veacurilor drumul acesta a suferit multe modificări. În primul rând, drumul actual e cu mult mai înalt ca cel vechiu. În curtea bisericii Sf. Ana, în urma săpăturilor făcute în ultimii timp, s'au găsit, însă, urmele vechiului drum, pavat cu lespezii mari de piatră, pe cari a pășit Isus cu Crucea în spinare. Pe una din acele lespezii am văzut urmele foarte distincte ale unui joc de șodron, joc cu care, probabil, își petreceau orele libere soldații romani.

XXI

Zidul evreilor

Într'un cartier depărtat al beduinilor, trecând printr'o sumedenie de ulicioare în pantă, întortochiate și extrem de murdare, am ajuns, într'o zi de Vi-

neri, după amiază, la zidul lamentațiilor evreilor.

Zidul acesta, lung de 48 metri și înalt de 18 e o rămășiță a templului lui Solomon și e formată de blocuri mari de piatră.

Aci se strâng în toate zilele și mai ales Vinerea sute de pelerini evrei, bărbați și femei, tineri și bătrâni plângând pe aceste ruine ale gloriei străbune.

Zeci de femei, mai ales din popor, acoperite pe cap cu șaluri colorate, își vâră figurile în crăpăturile dintre blocurile de piatră și plâng sfâșietor, vârsând șiroaie de lacrimi. Bărbații plâng și ei dar mai discret. Cei mai mulți citesc cu glas tare și mișcând ritmic din cap rugăciunile din cărțile ebraice ce le țin în mână. Când o femeie, terminându-și plâsul, se retrage dela zid spre a lăsa locul liber alteia, o vezi cu ochii umilați de plâns și transfigurată de durerea simțită. Plânsurile acestor femei, amestecate cu rugăciunile bărbaților, produce un fel de urlat indescriptibil care, însă, departe de a fi ridicol, din potrivă, e înduioșător, chiar pentru persoane straine de durerile și aspirațiilor mult încercatului popor evreesc.

În aceleași simțimente de pietate și plâng cu aceiași lacrimi fierbinți nenorocirile fără seamăn cari au ruinat țara lor și au trecut-o sub jug străin. Și se roagă necontenit lui Iehova ca să le înapoieze gloria trecutului.

Iată și unele din rugăciunile ce se fac în fața zidului:

O altă rugăciune:

„Te rugăm, ai milă de Sion. Strânge pe copiii Ierusalimului. Grăbește-te, grăbește-te, liberator al Sionului. Vorbește inimii Ierusalimului. Frumusețea și majestatea să înconjoare Sionul. Ah! întoarce-te milos spre Ierusalim. În curând

Zidul evreilor

Cântărețul: *„Din pricina palatului care e devastat, — din pricina templului care distrus, — din pricina zidurilor cari sunt dărâmate, — din pricina*

regatul să apară în Sion. Mângâie pe cei cari plâng pe Ierusalim. Pacea și fericirea să intre în Sion. Și ramura să înflorească la Ierusalim.”

Între crăpăturile zidului am văzut capetele a mii de cuie bătute acolo de evrei. Ghidul mi-a explicat rostul acestor cuie spunându-mi că fiecare evreu, plecând dela acest loc de lamentație, bate un cui în zid, ca o legătură între el și locul sfânt și, în momentul despărțirii, se roagă lui D-zeu să-l învrednicească ca să vină să moară la Ierusalim și să fie îngropat pe același pământ unde se odihnesc rămășițele strămoșilor săi.

(Va urma).

VENIAMINOFF

Care să fie cauza?

Boris Platonovici Stavracoff era slujbaş... dar asta nu importă, ce făcea. Ce e important, e că avea o nevastă, Elisabeta Ivanovna sau mai pe scurt Lili, o cuconită foarte drăguță, și nostimă, dar foarte capricioasă și plictisitoare. Boris își puzea toată silința de a face pe plac nevastei sale și nu făcea nimic pentru liniștea lui.

Oricum ar face Stavracoff, Lili începea imediat să-l contrazică și nu pentru că Stavracoff n'are dreptate, dar pentru că așa îi place ei. Nu poate suferi ideile lui bărbatu-său.

Patru ani, de când e însurat Stavracoff, suferă chinuri infernale... Nu-și aduce aminte, nici dacă în prima zi de căsătorie n'a fost contrazis.

Câte odată, Lili devine insuportabilă cu contrazicerile ei, absurdă chiar.

De exemplu:

— Lili, nu-ți așa că Goreff e un băiat bun?

— Un mișel

— Nu, Lili! Pare bun, cum se cade...

— Un stricat...

— Dar, Lili, după cum îl cunosc eu...

— Mișelul mișelilor! Lasă-mă în pace...

După o clipă.

— Lili! Știi că Goreff e o lichea!

— Cine a spus asta?

— Toată lumea!

— Minciună! E un om minnaț!

— Dar și gazetele vorbesc rău de el!

— Jurnalele spun minciună. E cel mai cinstit și mai nobil om. Lasă-mă în pace.

Și lui Stavracoff nu-i rămâne decât să dea din umeri și să plece.

Sau alta.

— Lili, azi e timp frumos. Vrei să ieșim?

— Din contra, e foarte urât și e frig.

— Ce spui, dragă? e cald și frumos.

— Plouă!

— Cum se poate? Uita-te pe feronstră!

— Are să plouă?

Și el iarăși dă din umeri și pleacă.

Și asta se întâmplă regulat de 5-6 ori pe zi.

Bietul Stavracoff, ce soartă nedreaptă, să-i trimită o astfel de nevastă!

Familia Stavracoff avea o cunoștință bună pe un tânăr licențiat în drept Varinoff. Era cel mai bun prieten al lui Stavracoff.

Într-o dimineață, când Stavracoff era la slujbă, veni Varinoff în vizită.

— Mău transferat la Tveri! — spuse el cu vocea înăbușită.

— Ce spui? — întrebă Lili și începu să plângă.

Vorbiră mult timp, în care timp Varinoff pomenea mereu numele unui sat de lângă Tveri și voia să vorbească ceva și lui Stavracoff.

— Lili, vrei să mergi undeva pe vară? — întrebă după vreo trei zile Stavracoff.

— Da, așa vrea! — răspuse Lili.

— Ai vrea să te duci la țară?... Varinoff mă sfătuiește să te trimet la un sat lângă Tveri...

Lui Lili îi străluciră ochii.

— Crezi, că acolo e bine? — întrebă ea.

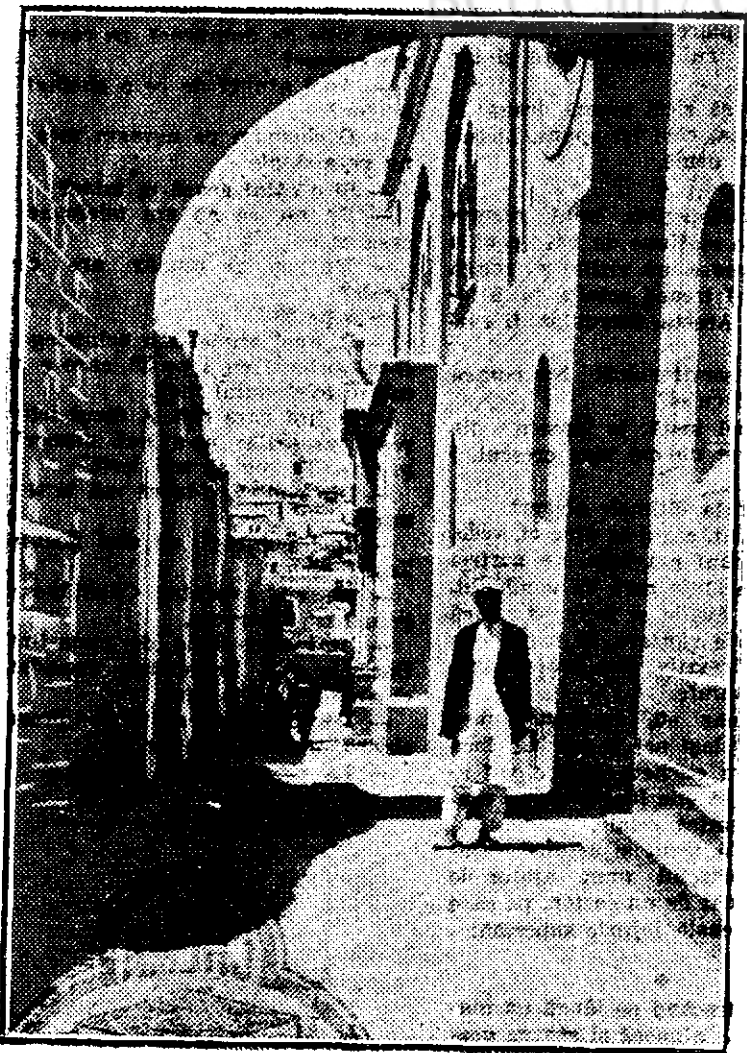
— De sigur! Trebuie să cred pe Varinoff căci cunoaște bine localitățile pe acolo. Spune dar, vrei?

— De sigur, că vreau.

— Fără discuție?

— Fără, de sigur! — răspuse Lili râzând și sărutând pe bărbatu-său.

— Slavă Domnului! În fine! — strigă bucuros Stavracoff, plimbându-se prin birou. — Pentru prima oară în patru ani Lili nu mă contrazice. Cum s'o fi schimbat așa? Care să fie cauza?...

Arcada Esce Home

Aci se întâlnește evreii spaniol cu cel polonez și evreul rus cu cel algerian.

Portul și tipul fiecărei din aceste categorii de evrei nu-i mai puțin interesante.

Toți însă, fie spanioli, algerieni, sau polonezi, sunt uniți sub rămășițele templului sfânt

majestății noastre care e sfîșiată, — din pricina marilor noștri bărbați cari sunt morți, — din pricina pietrelor prețioase cari sunt arse, — din pricina regilor noștri cari l-au disprețuit...”

La care poporul răspunde repetând după fiecare frază:

„Stăm solidari și plîngem”.

SUBTEI

— Roman de Alphonse Karr —

— URMARE —

Cu târnăcopul el scoate o scădură; apoi două. El vede o formă albă; lințoliul rupt, trudează conturile cadavrului; cu o mișcare repede el smulge lințoliul care cedează și se rupe: corpul e gol.

El nu poate respira; inima îi bate ca un ciocan; un nor gros ascunde luna, el așteaptă.

Corpul e gol, acest corp așa de frumos, așa de moale, așa de grațios, pe care odată numai l'a ținut în brațele sale. Norul alunecă încet.

Această gură al cărui surâs era așa de dulce, ale cărei sărutări ajungeau în inimă; acești ochi a căror privire valoau mai mult de-o împărăție!

Luna o să iasă din nou; norul este argintiu acum.

Acest corp, el îl ia încă în brațele sale; acești ochi el a venit să-i mai revadă încă, acestei guri, el vine să-i dea ultimul sărut, un sărut de adio și de ertare.

Aceasta este ultima voință a moartei.

El este aproape să-și puie gura moartei și a-i da sărutarea ce ea nu-i va mai întoarce, ce ea n-o va simți.

Vântul suflă ușor și face să tromure foile și sfârșește prin a gonii nouri; luna luminează în-treg cimitirul cu o lumină mistică; el se pleacă pe mormânt; dar el țipă și fuge, căci el a văzut corpul.

Corpul, cărnurile cad fășii, fășii și viermii rod ochii.

El fuge și aleargă; dar, în iarbă mare un mormânt îl doboară; el se scoală înspăimântat, înfrigurat; el fuge.

În iarbă mare face un mormânt îl doboară; el se scoală spumegând, ochii speriați: își pierde capul, el vede toate mormintele deschise, și toți morții cari cu capul scos afară din lințoliu, îl privesc cu ochii sticlori și-l urmăresc cu privirea. Murrurul foilor i se pare cuvinte misterioase pe cari și le vorbesc morții cu voce înceată; el este acolo, nemișcat, rece și nemișcat, ca un cadavru el însuși.

Apoi încă el găsește tărie și fuge; în fiecare moment el cade și se scoală; în sfârșit el a ajuns. Blestemul este zidul. El ia o altă direcție; ș-acum e zidul. Zminti! el se repede în spre zid ca o pisică sălbatică; el vrea să-l treacă; el îl lovește cu frunte, și se tăvălește pe pământ înșănăgerat și leșinat.

Dar pământul este rece; el își revine și simțuri și privește împrejurul lui; ideile îi revin, un fior de ghiață îl scutură din creștet până în tălpi.

— Ce are a face, asta e voința moartei: ea va avea sărutarea mea de adio și de ertare.

El rupe un pom și, armat cu un baston merge în iarbă pentru a regăsi mormântul.

Iată-l, luna îl luminează. Oribil!... Încă se văd cărnurile atârănând și oclarieni în cavitățile ochilor.

— Magdalena, Magdalena ești tu?

El ingonunche, se roagă și plânge.

Apoi el se pleacă și-și pune buzele pe buzele cadavrului.

Găfâind el se rează-mă de un arbore, apoi el ia târnăcopul; dar el nu poate să reînchiză scriul, nici să-și ia ochii după corp.

— Adio, adio!...

Și el închide coșciugul. De douăzeci de ori el se oprește; i se pare că o înăbușe punându-l atâta pământ pe ea.

Când totul e isprăvit, el zise încă: „Adio, Magdalena, și el sărută pământul care o acoperă”, și el merge în spre gărlă. El se întoarce încă: dar luna este ascunsă, nu se mai vede mormântul.

— Adio!...

Și el se aruncă în apa neagră și zgomotul corpului său i se

pare un rânjet al morților care îl văd plecând. El încoată cu putere și ajunge la malul celălalt.

CXXXVIII.

După un an

„Este un an de când Magdalena e moartă. Și eu simt încă pe buzele mele răceala cadavrului său. Eri a fost ziua sa de naștere; m'am dus să mă rog pe mormânt cu copilul său.

„Acest copil fiul lui Eduard, eu nu credeam să-l iubesc atât. El mi-amintoste suferințe terribite; dar îi seamă-nă atata ei! Și el mă iubește mă chiamă tatăl său.

„Noi am cules flori de pe mormântul Magdalenei căci l'am împodobit cu spinișori, și de nu mă uita.

„Aceste flori, toată noaptea eu le-am acoperit de sărutări și le-am respirat parfumul lor.

„Când mă gândesc că ele își trag frumoasele culori de la corpul ei putrezit!...

„Dar aceste parfumuri îmi pare că este frumosul ei suflet care trece prin tulpină se înalță la cer în miresme îmbătătoare.

„Ce viață a fost a mea. Eu locuiesc mica căsuță ce altă dată o pregătisem pentru a-mi trece zilele cu dânsa; eu caut să-mi fac iluzii.

Micul Eduard numește camera bleu, camera mamăichi. Eu am cumpărat tot ceea ce îi folosea ei pentru a le pune înăuntru. Nu se deschide niciodată. Florile d-lui Müller sunt bine îngrijite: mica bancă cu leagăna deasupra pentru Magdalena și mine, nu las pe nimeni să se așeze: locu îi este respectat.

Nici odată aci nu intră o femeie nici chiar femeia lui Frit. Ei sunt foarte buni pentru mine ei supoartă melancolia mea și când am câteva momente de plăcere scurtă și fugetvă, acestea sunt numai în mijlocul lor. Am multă grijă de micul Eduard.

Eri, el m'a întrebat pentru ce se lăsa grilajul împrejurul apel.

— Aceasta, îi zisei mama ta l'a pus ca tu să nu cazî în apă. Acest amănunt mi-a reamintit toată istoria mea și într'un moment mi s'a părut că văd pe Magdalena fată tânără sub aleea de tei.

În așa fel, că am încălecat pe cal pentru a revedea casa d-lui Müller: dar am resimțit acolo o durere penibilă: totul este distrus. Am vorbit cu noul proprietar. S'a adus aci din grădina tot ce s'a putut aduce din grădina.

„Când privesc împrejurul meu, găsesc viața mea de plâns, eu care visasem de a strânge pe lângă mine pe fratele meu și pe femeia mea; Eugeniu și Magdalena.

Ei sunt morți amândoi; ei m'au părăsit în viață ca într'o imensă singurătate, și eu sunt cauza morții amândorora.

„Simt o plăcere amară să pipăi tot ce-mi readuce aminte suvenirurile.

„Dar desigur că nu voiți mai suferi mult timp. Viața mi-este arsă de durere; așa de tânăr cum sunt păru-mi albește și ochii mi se sting. Am asigurat lui Eduard toată averea mea după moartea mea, și am plătit datoriile tatălui său.

Noaptea adesea mă deștept și gândesc la Magdalena. Dacă plouă, es, căci mă gândesc că ei îi e frig sub pământ și vreau și mie să-mi fie frig.

„Sau mă gândesc că sufletul ei, planează deasupra noastră, că el n'a putut să se îndepărteze de fiul ei și de mine; și când în întuneric, aud o ușoară foșnitură, sunt sigur că e ea care vine tăcută spre a deschide perdelele patului micului Eduard spre a-i da binecuvântarea ei în somn.

(Va urma)

Sacul cu glume

Regele Spaniei, pornit într'o plimbare furișă c'un singur aghiotant, se oprește seara în hanul unui sat. A doua zi, cere o oglindă ca să se rază. Servitoarea îi aduce un ciob, cu care suveranul își face, bine-rău, treaba.

Servitoarea stă lângă el și-l privește. Apoi următorul dialog se leagă între ei:

— D-ta trebuie să fii un om de seamă.

— Pentru ce?

— Așa, după apucăturile ce le văd. Nu ești din Madrid?

— Ba da.

— Poate că ești d'ăia care merg pe la palat?

— Tocmai, ai ghicit.

— Și care servesc pe regele?... Și ce serviciu anume, rogu-te, îi faci d-ta?

— Apoi, acuma, deocamdată, uite, îi raz barba!...

Un țaran omorise, cu furca, pe un câine care se repezise la el. Societatea pentru protecțiunea animalelor îl dete în judecată.

La înfățișare, judecătorul îl întreabă:

— De ce ai dat în bietul dobitoc cu vârful furcii, și nu l'ai bătut cu coada?

— Apoi să vezi, dom'le judicător, aș fi făcut precum zici d-ta dacă, în loc să mă musce cu gura, câinele s'ar fi repezit la mine cu coada.

Cu o zi înainte de cununie, ginerile exprimă miresii mai multe dorințe în privința ceremonialului de urmat, repetând mereu cuvântul „vrea”. — Vrea să fii îmbrăcată așa și așa; vrea ca la ora cutare fixă să fim la biserică; vrea, etc., etc.

Soacra, auzindu-i cuvintele, zice în cet la urechia fie-sii: — Nu-mi place. Incepe cam rău bărbatu-tău cu atâta vrea și iar vrea!...

— Lasă-l să zică, mamă dragă, îi răspunde fata, căci își spune, bietul, voile lui din urmă.

La masa oaspeților unui restaurant dela o stațiune de băi pentru boalele nervoase, un vizitator roagă pe vecin să-i treacă solnița pusă 'a-dreptul lui. Acesta, încrunțat, îi răspunde:

— Cere-o servitorului! Nu cumva mă confunzi cu el?

— Nu, mă iartă; țe luasem, din potrivă, drept un om bine crescut.

Un ecou dela ultimele alegeri.

Un candidat, căzut la alegeri, vede, la vitrina unui magazin, un portret frumos al aceluia care l'a combătut. Intră în prăvălie și întreabă dacă portretul e de vânzare. În urma răspunsului afirmativ, zice proprietarului magazinului:

— Il cumpăr eu, cu condițiunea însă ca să-l lași aci la vitrină, înca două luni cu eticheta care o voi aduce eu, ca să știe lumea că nu mai e în proprietatea d-tale.

Invoiala s'a făcut și acuma trecătorii văd portretul unui ajutor de primar atârnat de un carton, pe care se citește această injurie supremă: „Vândut!”

Un ovrei, trecând pe lângă un magazin de lux, alunecă și sparge geamul. Ca să scape de belea, o rupe la fugă. Un băiat din magazin se ia însă după el și-l ajunge.

— Așa, îi zice, după ce ai spart geamul, acuma ai luat-o la picior!...

— Cum, îi tae el vorba fudul, ce crezi d-ta, mă rog? Eu dau fuga acasă să aduc paralele ca să vă plătesc geamul. Fă bine și așteaptă-mă la prăvălie că viț numai decăt!...

Intre doi copii vioi. Nicu, băiat de 8 ani, spune amicului său:

— Guvernanta mea a schimbat pân'acuma trei amauți. Da; a ta?

Ticu, băiețel de 5 anișori, îi răspunde peltic:

— Nu știu, căci am învățat să număr numoi până la șapte.

Profesorul de matematică se plânge, unui coleg, de elevii săi că sunt de o prostie exasperantă.

— Până și'n expunerea textului problemii fac greșeli de limbă și de ortografie, colosale. Așa, scriu lambă în loc le lampă, balton în loc de palton, senz și senzație în loc de sena și senzație și alte bazaconii.

— Dragă, îi răspunde zâmbind colegul, tu ești vinovat de aceasta.

— Ești?

— Firește. Tu, când predai cursul de algebră, nu le spui și nu le demonstrezi că a este egal cu b. b cu p s cu z și așa mai încolo!... Prin urmare, le întrebuițează după socoteala ta.

Telefonul este isvor de plăceri nesfârșite.

— Sfir, sfir!

— Mă rog, ce poftiți?

— Chiamă pe cucoana la aparat.

— Pe cucoana! Da cine ești d-ta?

— Iac'asa. Mai bine spune-mi d-ta cine ești.

— Nu e nevoie de asta. Ce vrei cu cucoana?

— Nu te privește pe d-ta. Ia spune-mi ce faci acolo?

— Ce-mi place și ce-mi vine la socoteală.

— Ce-ți vine la socoteală! O să-ți dau eu o socoteală să n'o mai uiti, pârlițule.

— Ești pârliț? Credeai că o s'o găsești singură acasă și voiai să-i vorbești prin telefon? Numele d-tale numai de cât, saii o voi sili pe ea să mi-l spue.

— Pe ea! Pe cine?

— Pe nevasta mea, domnule.

— Pe nevasta d-tale? Și ce mi pasă mie de dumneaei, pe care nici n'o cunosc?

— Apoi atunci de ce o chemai la telefon?

— O chemam pe nevasta mea și nu pe a d-tale.

— Și o cătai acasă la mine?

— Ba nu, că eu am telefonat la casa mea.

— Mă rog, ce număr are casa d-tale?

— 4 pe 59.

— O, apoi atunci e o neînțelegere. D-ta vorbești cu 4 pe 39, care e numărul telefonului meu.

— O, îmi pare rău. A făcut telefonista greșeală; ne-a dat numerele greșite. Te rog să mă ierți.

— Din contră, d-ta să mă ierți pe mine.

— Inchipește-ți, eu sînt doctorul Zavragescu.

— Și eu, avocatul Căpățânescu. gata să vă servesc.

— Îmi pare bine de cunoștință. Dacă te vei îmbolnăvi vre-odată, chiamă-mă să te caut.

— Dacă vei avea vr'un proces, chiamă-mă să te apăr.

— La revedere! La revedere!

